

Dreyers „Ordet“ sejrede i det puritanske Edinburgh

Overstrømmende anmeldelser efter Festival-premieren — men nu afventer man kirakens reaktion *INF. 8/9-57*

EDINBURGH (Informations udsendte medarbejder). Det er i og for sig ikke saa lidt af et paradoks, naar den britiske premiere paa Carl Th. Dreyers »Ordet« har kunnet finde sted i Edinburgh, en af den skotske puritanismes højborg, hvor kirakens indflydelse er saa enorm, at den gennemtrænger samfundslivet paa godt og ondt, i stort som i smaat; hvilket for eksempel er resulteret i totalt spiritusforbud paa søndage (en kilde til ugentlig tilbagevendende overraskelser for intetanende weekendturister) og i obligatorisk bordbøn ved byraadets officielle middage.

Det tjener derfor arrangørerne af Edinburgh-Festival til ære, at de har vovet at sætte en film som »Ordet«, der benytter saa stærke virkemidler i et her paa bjerget særdeles delikate anliggende, paa programmet og yderligere dristet sig til at opklamere filmen som festivalsæsonens filmiske hovedtjenesteværk af international og mere frisindede pu-

Carl Th. Dreyer

blikum paa en maade stødet, men det var sikkert et klogt træk at indbyde Dreyer selv til Edinburgh paa premiæredagen, for at han kunde gøre rede for sine kunstneriske intentioner.

Og saa gik filmen da ogsaa hen og blev en succes baade hos premiærepublikumet og hos kritikere. Publikums reaktion mindede saaledes paafaldende om den modtagelse, »Ordet« fik paa festivalen i Venedig, hvor de mest realistiske scener efter sigende lamslog dele af publikum.

I Edinburgh indtraadte umiddelbart efter sidste scene en dødlignende stilhed blandt publikum, der ellers plejer at tilkendegive sit bifald straks efter afblænding. Her varede det længe, inden bifaldet kom, men det var til gengæld af tordenlignende dimensioner. Men stilheden før stormen sagde mere end selve bifaldet. Den var næsten uhyggelig, skrev »The Scotsman« ansete kritiker i sin anmeldelse.

»Det var en stilhed af samme slags, som griber et publikum, der netop har hørt en symfoni spillet med fuldendt mesterskab. Den var det bedst tænkelige vidnesbyrd om, at Dreyer havde tryllebundet sit publikum«, bemærker samme anmelder, der iverigt minder om, at Dreyer i sin tale før forestillingen havde omtalt Kaj Munk som en dramatiser, der saa det som sin opgave »at chokere sjælen«. Dreyer har tilsyneladende haft den samme hensigt med sin bearbejdelse af Munks skuespil, og denne hensigt er afgjort blevet naaet. »Aldrig har jeg set en film, der har gjort brug af sit stof med en saa overbevisende alvor og oprigtighed, og som paa en saa fuldendt maade har skildret et lille samfund og dets religiøse liv.

Selv filmens tilsyneladende mangler opfatter samme kritiker ikke som mangler, tværtimod. At Dreyer

har tilladt sig visse afvigelser fra Munks stykke, gør intet, mener han, »thi slutresultatet retfærdiggør alts«. Og den langsomme kameraføring, som præger filmen i begyndelsen, tjener kun til at forberede »en slutscene, der næsten er uden sidestykke.

Skuespillerpræstationerne er fortræffelige og vidner om, at her er »en mand, der kræver det yderste af sine skuespillere. Hver eneste af dem — selv børnene — lever og aander i dette samfund. Jeg tror, slutter denne kritiker, at Kaj Munk selv vilde have godkendt filmen.

»Evening Dispatches« anmeldelse er mere kortfattet, men ikke mindre rosende. Bladet betegner »Ordet« som »en realistisk skildring af livet blandt dem, der er svage i troen«, en film, fortættet med »den størst mulige intensitet, spænding og alvor.

Anmelderen finder dialogen vel langtrukket, men dette opvejes fuldstændig af skuespillernes blændende indsats.

»Edinburgh Evening News« bringer en udførlig anmeldelse, der er fuld af lovord. Bladet minder om Dreyers tidligere storfilm og bemærker, at ingen af hans beundrere vil blive skuffet over hans sidste værk:

»Som fortolker af Munks dystre skuespil har Dreyers mesterlige instruktion baade skabt en vidunderlig velkomponeret film og et stærkt drama.

Det eneste, denne anmelder er utilfreds med, er fødselsscenen, som han finder for stærk. Det bliver da sikkert ogsaa denne scene, der eventuelt kan fremkalde kritik fra lokal kirkelig side, naar filmen har været vist i Cameo Cinema i nogen tid.

Dreyer selv hørte forøvrigt ikke bifaldet efter forestillingen. Han forsvandt ud af salen, faa minutter før der blændedes af ... B. F.